

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

JAWNE

~~XXXXXXXXXX~~
~~XXXXXXXXXX~~
~~XXXXXXXXXX~~

Egz. Nr 1

Płk dypl. Stefan TRETYN

NATARCIE PUŁKU
Wykład

Reda
Reda

4249-1
Nr ewid. ....

WARSZAWA

WRZESIEN

1980

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

JAWNE

~~XXXXXXXXXX~~
~~XXXXXXXXXX~~
~~XXXXXXXXXX~~

Egz. Nr 1

Płk dypl. Stefan TRETYN

NATARCIE PUŁKU

Wykład

*Recenzja
Kochanowski*

42491
Nr ewid. ....

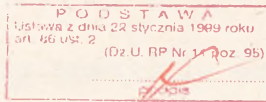
WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ

JAWNE

"ZATWIERDZAM"

SZEF KATEDRY TO

wz. płk dr Teofil WÓJCIK

Egz. nr ... 1

PRZEKLASYFIKOWANO
Protokół Nr 12657

NATARCIE PUŁKU

Wykład

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Działu Zbiorów Specjalnych

Nr ewid. 42491

Opracował:

Kierownik Zakładu Działań
Bojowych Pułku

płk dypl. Stefan TRETYN

PLAN WYKŁADU

Temat: NATARCIE PUŁKU

WSTĘP

I. OGÓLNE ZASADY NATARCIA

1. Warunki, formy i sposoby przejścia do natarcia.
2. Miejsce i rola pułku w natarciu.
3. Zadania bojowe pułku w natarciu.
4. Ugrupowanie bojowe pułku w natarciu.

II. ORGANIZACJA NATARCIA PUŁKU

1. Ogólne zasady organizacji natarcia.
2. Powzięcie decyzji.
3. Organizacja współdziałania

III. PROWADZENIE NATARCIA PRZEZ PUŁK

ZAKOŃCZENIE

ZAŁĄCZNIKI Nr 1 - Wykaz literatury zalecanej do samodzielnego studiowania.

Nr 2 - Wykaz materiałów, które mogą być wykorzystane w czasie wykładu.

WSTĘP.

1. Sprawy organizacyjne

a/ informacja o całości tematu /z programu/

- wykłady, repetycje, seminaria, ćwiczenia;

b/ podstawowa literatura

    podać z załącznika nr 1

c/ większość czasu wykorzystane zostanie dla omówienia pierwszego zagadnienia.

2. "NATARCIE jest podstawowym rodzajem działań bojowych. Tylko zdecydowane natarcie prowadzone w szybkim tempie i na dużą głębokość zapewnia całkowite rozbicie nieprzyjaciela" /przeczytać z Regulaminu walki poz.25 str.20/.

Nieprzypadkowo więc problemom natarcia poświęca się znaczną część czasu przeznaczanego na studia w ASG WP.

Celem studiów problematyki natarcia pułku w grupach ogólnowojskowych jest przygotowanie dowódców i oficerów sztabu do samodzielnego i umiejętnego organizowania i kierowania natarciem pułku.

W grupach specjalistycznych - zapoznanie oficerów z problematyką organizacji i prowadzenia natarcia w celu właściwego widzenia roli, zadań i działania poszczególnych rodzajów wojsk i służb.

W miarę doskonalenia środków walki zasady te ulegają zmianom. Dlatego też dogłębne poznanie problemów natarcia wymaga ciągłego i samodzielnego studiowania materiałów związanych z tematem.

W wykładzie zostaną omówione szerzej tylko wybrane problemy natarcia ze szczególnym uwzględnieniem obowiązujących zasad terminologii i norm taktycznych, natomiast inne zagadnienia będą przedstawione skrótowo, a część tylko zasygnalizowanych do samodzielnego studiowania.

I. OGOLNE ZASADY NATARCIA

1. Warunki, formy i sposoby przejścia do natarcia

Pułk na współczesnym polu walki będzie organizować i prowadzić natarcie w warunkach użycia broni jądrowej lub bez jej użycia, częstych i gwałtownych zmian sytuacji, silnego oddziaływania npla na znacznych odległościach, szerokiego stosowania desantów, grup dywersyjno-rozpoznawczych i zakłóceń radioelektronicznych.

Powodzenie natarcia zależne jest od ciągłego współdziałania wszystkich sił i środków, dobrze zorganizowanego ognia wszystkich rodzajów, niszczenia środków napadu jądrowego, częstego stosowania manewru na polu walki, dążenie do zaskoczenia nieprzyjaciela.

W natarciu szczególną rolę ogrywa zasada skupiania sił i środków na wybranych kierunkach, przez co zapewnia się przewagę nad nieprzyjacielem.

Tworzenie przewagi jest naczelną zasadą taktyki. Wielowiekowe doświadczenia uczyły, że równomierne rozłożenie wysiłków na cały front nie prowadzi do zwycięstwa. Historia potwierdza, że umiejętne masowanie sił i środków w natarciu i osiąganie tą drogą przewagi nad przeciwnikiem w wybranym punkcie było zasadniczo warunkiem jego powodzenia. Tworzenie przewagi zachowało swoje znaczenie i w wojnie jądrowej. Zmieniły się tylko środki. W wojnie bez użycia broni jądrowej na wybranym kierunku tworzy się przewagę nad nieprzyjacielem w piechocie, czołgach, artylerii, zaś w wypadku użycia broni jądrowej przewagę osiąga się przede wszystkim przez wykonanie uderzeń jądrowych na główne zgrupowanie.

W drugiej wojnie światowej uzyskiwano powodzenie w natarciu mając najczęściej trzykrotną przewagę w siłach i środkach, a często większą. Proces nasycenia wojsk coraz doskonalszym uzbrojeniem i sprzętem w tym głównie przeciwpancernym oraz rosnąca rola ognia

w walce wymagają uzyskania znacznej przewagi na wybranym kierunku natarcia. Obecnie zakłada się, że na szczeblach taktycznych na odcinku przełamania powinno się uzyskać przynajmniej trzykrotną przewagę w piechocie i czołgach oraz czterokrotną w artylerii.

W zależności od rodzaju działań bojowych nieprzyjaciela natarcie może przyjąć formę:

- przełamania;
- boju spotkaniowego;
- pościgu.

Przełamania wykonuje się wówczas, gdy nieprzyjaciel znajduje się w obronie i nie ma możliwości jej obejścia. Polega ono na utworzeniu wyłomu w obronie nieprzyjaciela uderzeniami broni masowego rażenia, ogniem artylerii, lotnictwa oraz wojsk zmechanizowanych, pancernych i desantowych, które następnie rozwijają działania w głębi na skrzydła.

Jeżeli działania są prowadzone bez użycia broni masowego rażenia, przełamania dokonuje się na wybranym odcinku, którego szerokość w początkowym okresie natarcia jest uzależniona w głównej mierze od możliwości ogniowych artylerii, lotnictwa i śmigłowców szturmowych działających na kierunku natarcia.

Przełamania dokonują związki taktyczne i operacyjne.

Wychodząc z aktualnych możliwości /szczególnie ogniowych artylerii i lotnictwa/ odcinek przełamania dywizji zmechanizowanej może wynosić do 4 km. Na przykład, w ćwiczeniu LATO-78^{LATO-82} dywizje przełamwały obronę nieprzyjaciela na odcinkach o szerokości 3-4 km.

Pułk uczestniczy w przełamaniu. Może otrzymać odcinek przełamania szerokości do 2 km.

W warunkach użycia broni masowego rażenia i wynikających stąd dużych możliwości obezwładnienia obrony, przełamania z zasady będzie wykonywane na znacznie szerszym froncie. Ale i w tych

warunkach, jeżeli nie będzie możliwe wykonanie uderzeń jądrowych na czołowe punkty oporu nieprzyjaciela to pierwsza ^{fazę} jako przełamanie wykonywana będzie na wąskim odcinku.

B ó j s p o t k a n i o w y - na miejsce wtedy, gdy obie strony dają do wykonania swoich zadań w sposób zaczepny o głębokości tych zadań sięgają poza rubież starcia.

Wzrastające możliwości manewrowe wojsk powodują, że podstawową cechą charakterystyczną boju spotkaniowego jest szybkość w czasie i przestrzeni zbliżanie się walczących stron. Sprawia to, że czynnik czasu odgrywa zasadniczą rolę. Możliwości szybkiej zmiany położenia wojsk wobec siebie określa charakter boju spotkaniowego i kolejne jego cechy: gwałtowne zmiany sytuacji, walka o zdobycie i utrzymanie inicjatywy, prowadzenie działań na szerokim froncie, swobodę manewru, obecność luk i otwartych skrzydeł.

Bój spotkaniowy może wyniknąć w różnych sytuacjach pola walki i w różnych rodzajach działań. Może on wyniknąć w czasie rozwijania się głównych pułku z marszu /szczególnie w początkowym okresie wojny/ w toku działań bojowych w głębi obrony nieprzyjaciela lub w ochronie przy wykonywaniu kontrataków /przeciwuderzeń/.

Pomyślny wynik boju spotkaniowego zależy od stopnia udaremnienia zorganizowanego zbliżania się nieprzyjaciela oraz od skuteczności uderzenia się głównych pułku w jego skrzydło i tyły. Gdy manewr związany z wyjściem na skrzydło i tyły jest utrudniony lub wymaga dużo czasu, uderzenie wykonuje się od czoła, na kierunku użycia broni jądrowej.

P o ś c i g następuje w sytuacji, w której nieprzyjaciel rozpoczął wycofanie. Może on nastąpić po rozbiciu zasadniczych sił nieprzyjaciela i uzyskaniu powodzenia lub w razie jego zamierzonego wycofania.

Celem pościgu jest rozbicie odchodzących się nieprzyjaciela i uderzenia wbronienie mu organizacji obrony na kolejnej rubieży. Cechą charakteryzującą pościg jest dążenie do wyjścia na skrzydła i tyły wycofującego się nieprzyjaciela, rozwijanie działań w szybkim tempie i na szerokiach frontach wbronienie mu zajęcia obrony na nowych rubieżach.

Pułk może prowadzić pościg czołowy, równoległy oraz kombinowany /jednocześnie czołowy i równoległy/.

Pościg prowadzi się po możliwie największej ilości dróg, bez przerwy w dzień i w nocy z pełnym natężeniem sił bez względu na warunki atmosferyczne i porę roku.

Powodzenie w pościgu osiąga się przez obezwładnienie i rozbijanie wycofującego się nieprzyjaciela uderzeniami broni jądrowej, lotnictwa, śmigłowców szturmowych ogniem artylerii oraz innych środków

Jednym z ważnych czynników decydujących o powodzeniu pościgu jest niedopuszczenie do oderwania się nieprzyjaciela od nacierających wojsk. Można to osiągnąć przez ustalenie - we właściwym czasie - początku jego wycofania i natychmiastowe rozpoczęcie pościgu częścią sił od czoła i szybkie wyjście pozostałych sił pułku na drogi wycofania się, rozczłonkowanie jego ugrupowania i rozbicie go oddzielnie.

Sposoby przejścia do natarcia

W zależności od położenia wojsk rozróżnia się dwa sposoby przejścia do natarcia:

- z marszu;
- z rejonów wyjściowych położonych w ^{pości i} bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem.

Natarcie z marszu stanowi zasadniczy sposób atakowania nieprzyjaciela. Polega na rozwinięciu wojsk w ugrupowanie bojowe i rozpoczęcie ataku bez zatrzymania się czołowych oddziałów /pododdziałów/. Sposób ten stwarza szansę zaskoczenia przeciwnika,

skraca okres przebywania wojsk w zasięgu większości środków ogniowych i rozpoznania nieprzyjaciela. Wymaga jednak szczegółowej i sprawnej organizacji rozwinięcia pododdziałów a zwłaszcza artylerii i wyjątkowo dokładnego współdziałania.

Natarcie z marszu wykonuje się w większości wypadków po uprzednim zajęciu przez wojska rejonu wyjściowego położonego w głębi. Rejon wyjściowy wyznacza się w takiej odległości od nieprzyjaciela, aby wojska znajdowały się poza zasięgiem ognia jego artylerii dalekonośnej i podstawowych środków rozpoznania a na przesunięcie pododdziałów do rubieży ataku potrzeba było jak najmniej czasu. Zwykle wybiera się go w odległości około 40 i więcej km^{*)} od czołowych oddziałów nieprzyjaciela i w takim miejscu aby nie demaskować przyszłego kierunku działań.

Pułk w rejonie wyjściowym rozmieszcza się w sposób rozrzedkowany wzdłuż dróg marszu, wykorzystując właściwości obronne terenu, w ugrupowaniu, które ułatwiłoby sprawne przesunięcie na rubież ataku.

W niektórych wypadkach sytuacja może sprzyjać a niekiedy nawet zmusić do przejścia do natarcia z marszu bez uprzedniego zajmowania rejonu wyjściowego. Będzie to miało miejsce głównie w czasie rozwijania działań w głębi ugrupowania nieprzyjaciela oraz w innych okolicznościach stwarzających konieczność szybkiego rozpoczęcia uderzenia. Walkę organizuje się wtedy w czasie marszu.

Dla niektórych pułków natarcie z marszu może się także rozpocząć bezpośrednio z miejsca stałej dyslokacji lub rejonów alarmowych. Dla naszej armii jest to prawdopodobne wówczas, gdy zajdzie konieczność rozbicia desantów powietrznych lub morskich nieprzyjaciela.

Natarcie z rejonu wyjściowego położonego w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem polega na rozpoczęciu ataku przez czołowe pododdziały

*) Zbiór podstaw. norm taktycz. na 1882/83 r., nr bibl. 06252

pułku, które odpowiednio wcześniej w stosunku do "a" przyjęły ugrupowanie bojowe do natarcia w rejonie wyjściowym położonym w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem. Będzie to miało miejsce wówczas, gdy wojska przez pewien okres czasu znajdowały się w obronie, lub natarciu z sukcesem nie miało powodzenia a ponadto w niektórych wypadkach po podejściu z głębi i dokonaniu luzowania.

Przejęcie do natarcia z bezpośredniej styczności umożliwia pododdziałom pierwszego rzutu dokładne zapoznanie się z terenem przyszłych działań przebiegłymi przedniego skraju umocnień obronnych i systemem ognia nieprzyjaciela. Narażone są one jednak w większym stopniu na oddziaływanie jego środków ogniowych.

2. Miejsce i rola pułku w natarciu

Miejsce pułku w ugrupowaniu dywizji określa się w zależności od planowanych dla niego zadań. Pułk z reguły naciera w składzie dywizji i może się znaleźć w jej pierwszym, drugim rzucie lub odwodzie ogólnowojskowym.

Będąc w pierwszym rzucie, może nacierać na głównym lub pomocniczym kierunku uderzenia czy też prowadzić działania jako oddział wydzielony lub awangarda.

Pułk działający w pierwszym rzucie i na głównym kierunku uderzenia spełnia zasadniczą rolę polegającą najczęściej na rozbiciu określonych sił nieprzyjaciela i rozwinięciu natarcia w głąb ugrupowania nieprzyjaciela z maksymalnie wysokim tempem.

Rola pułku działającego na kierunku pomocniczym polega przede wszystkim na zapewnieniu dogodniejszych warunków siłom wykonującym główne uderzenie. Może on poszerzać wyłom wykonany przez te siły, odplerać kontrataki, nacierać w celu rozbicia lub związania walką przeciwnika i wzbronienia mu manewru na kierunek głównego uderzenia.

Rola pułku jako oddziału wydzielonego polega na wyprzedzeniu głównych sił dywizji i opancerzeniu, a następnie utrzymaniu do podejścia tych sił ważnych obiektów, rejonów lub rubieży, a w wielu wypadkach na połączeniu się z wojskami na tyłach nieprzyjaciela /desant taktyczny/.

Rola pułku jako awangardy polega na ubezpieczeniu sił głównych dywizji przed niespodziewanym uderzeniem nieprzyjaciela. Poza tym pułk działający jako awangarda może, zwłaszcza pod koniec pościgu, wykonywać zadania przewidziane dla oddziału wydzielonego.

Pułk drugiego rzutu przeznaczony jest głównie do rozwinięcia natarcia przez spotęgowanie uderzenia wojsk pierwszego rzutu, samemu obciążonej bronią masowego rażenia lub wyczerpanych w walce części nich sił. Niekiedy zwłaszcza pułk zmechanizowany może być użyty do zwalczania nieprzyjaciela pozostałego na tyłach pułków pierwszego rzutu lub likwidacji desantu itp.

Pułk występujący jako odwód ogólnowojskowy może wykonywać te same zadania co drugi rzut. Ponadto może być wykorzystany do innych nieplanowych zadań.

W toku natarcia na skutek zmian sytuacji może zmieniać się również miejsce i rola pułku. Zmiany te mogą być zawczasu planowane lub mogą wynikać z rozwoju walki.

Pułki działające na pomocniczym kierunku mogą w określonych warunkach znaleźć się na kierunku głównego uderzenia. Działające w pierwszym rzucie mogą przejść do drugiego rzutu lub odwodu, a pułki drugorzutowe przejść do pierwszego rzutu.

3. Zadania bojowe pułku w natarciu

Użycie każdego pułku planowane jest przez dywizję stosunkowo dokładnie na cały dzień walki. Na tej podstawie pułk otrzymuje zadanie z reguły na głębokość zadania bliższego dywizji oraz kierunek dalszego natarcia na głębokość kolejnego zadania dywizji.

Treść i charakter zadania pułku zależy przede wszystkim od miejsca w ugrupowaniu /w pierwszym, drugim rzucie lub odwodzie/, kierunku działania /na głównym czy pomocniczym i charakteru obrony nieprzyjaciela /pozycyjna, ruchowa/.

Stawianie zadań pułkom na cały dzień jest niecelowe, ponieważ charakter działania pułku w ciągu dnia może się zmieniać niejednokrotnie. Na przykład pomyslna natarcie pułku może się zamienić w pościg, w odparcie kontrataku i tp. Stąd celowe jest stawiać zadanie pułkom tylko na głębokość obrony nieprzyjaciela, o którym się ma najbardziej szczegółowe dane i którego położenie w czasie walki nie będzie się radykalnie zmieniać.

Zadanie określa się najczęściej przez ustalenie szerokości pasa natarcia, głębokości na jaką pułk ma wyjść w określonym czasie oraz treści - co zrobić w danym czasie i na danej przestrzeni.

możliwość
W przeciętnych warunkach sytuacji bojowej pułkowi wyznacza się pas natarcia szerokości od $\overset{5}{\times}$ do $\overset{8}{\times}$ km. Szerokość tego pasa zależy: od siły i formy obrony nieprzyjaciela, stanu ukończenia pułku, miejsca i roli pułku w ugrupowaniu dywizji, sił i środków wzmocnienia, właściwości terenu i tp.

Na kierunku pomocniczym, w terenie lesiste-jeziornym oraz w górach pas natarcia pułku może być nawet szerszy. Pas natarcia $\overset{5}{\times}$ km wyznacza się pułkowi tylko wówczas, gdy całością sił uczestniczy on w przekroczeniu wspólnie z sąsiednimi pułkami.

Głębokość i treść zadań pułku w natarciu, podobnie jak szerokość pasa natarcia, mogą kształtować się różnie. Zależą one od wielu okoliczności, z których najczęściej główną rolę odgrywają siły, rodzaj i forma działań nieprzyjaciela oraz przewidywany stopień jego obciążenia.

x) Zbiór podstaw. usun. kabit - opow. na 1802/83, w. kabl.
06252

Pułkowi pierwszego rzutu wyznacza się z reguły zadanie dwustopniowe na głębokość zadania bliższego dywizji. Ponadto określa się mu kierunek dalszego natarcia.

Przykładowa treść i głębokość zadań pułku pierwszego rzutu nacierającego na głównym kierunku uderzenia może być następująca:

- **z a d a n i e b l i ż s z e**: wykorzystując skutki uderzeń ogniowych - rozbić siły pierwszego rzutu brygady nieprzyjaciela znajdującego się w pasie natarcia i opanowanie rubieży /rejonu/ na głębokość 4-10 km;
- **z a d a n i e n a s t ę p n e**: rozbić znajdujący się w pasie natarcia ośrodek brygady nieprzyjaciela i opanować rubież /rejon/ na głębokość 15-25 km stwarzając dogodne warunki do dalszych działań /omówić na schemacie/.

Na pomocniczym kierunku uderzenia i w warunkach szczególnych /miasto, góry, teren bagnisty i tp./ zadania, które planuje się dla pułku są zwykle płytsze.

Pułkowi drugiego rzutu dywizji stawia się zwykle zadanie bliższe i wskazuje kierunek dalszego natarcia.

Stawiając zadanie bojowe pułkowi uwzględniamy jego możliwości, a między innymi średnie tempo natarcia, które wyraża liczbę i głębokości zadania i czasu przeznaczonych na jego wykonanie. Może się ono wahać w granicach 4-6 km na godzinę. *Podczas przekazywania 2-4 km /godz* W ciągu doby astronomicznej na efektywną walkę wykorzystuje się około 10-12 godz. Pozostały czas doby przeznaczony jest na uzupełnienie środków materiałowych, przegląd sprzętu, spożywania posiłków, odpoczynek oraz przygotowanie do walki.

Przebieg walki nie jest równomierny, jasne więc, że ¹tempo działań jest nierównomierne. Podczas przekazywania będzie z reguły niskie zaś w głębi znacznie wyższe.

Wychodząc z 10 godzinnej doby faktycznej walki otrzymujemy głębokość dobowego zadania dywizji 40-60 km.

4. Ugrupowanie bojowe pułku w natarciu

Ugrupowanie bojowe tworzy się przez odpowiednie rozmieszczenie sił i środków do prowadzenia walki. Powinno ono odpowiadać zamiarowi i zapewnić warunki przede wszystkim do zdecydowanego rażenia ogniowego nieprzyjaciela na całą głębokość zadania bojowego, ożybkie wykorzystanie wyników uderzeń jądrowych i ogniowych, najlepsze wykorzystanie przez wojsko warunków terenowych, szybki manewr siłami i środkami, przenoszenie i potęgowanie siły uderzenia w toku walki, dogodne warunki dowodzenia i utrzymanie współdziałania oraz ochronę wojsk przed bronią masowego rażenia.

Pułk tworzy ugrupowanie z posiadanych sił i środków organicznych oraz przydzielonych na czas wykonania określonego zadania.

Przydział dodatkowych sił i środków przewiduje się przede wszystkim dla pułków mających działać w pierwszym rzucie i na głównych kierunkach uderzeń.

Pułk będący w pierwszym rzucie i na kierunku głównego uderzenia może otrzymać:

- 1-3 dywizjonów artylerii;
- do kompanii saperów. , do ktd, kdp i plpont

Ponadto natarcie pułku może wspierać artyleria wojsk lądowych w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem a niekiedy artyleria dywizji będącej w drugim rzucie armii.

Ugrupowanie pułku w przeciętnych warunkach składa się z pierwszego rzutu, drugiego rzutu lub odwodu ogólnowojskowego, artylerii /najczęściej PGA/, pododdziałów przeciwlotniczych, odwodów: przeciwpancernego, inżynieryjnego, chemicznego, oddziału zabezpieczenia ruchu, pododdziałów tyłowych oraz niekiedy oddziału wydzielonego, awangardy, oddziału obejścia, jeżeli przewiduje się ich użycie.

/opisać na schemacie/.

Skład poszczególnych rzutów zależny jest od konkretnego nieprzyjaciela i charakteru jego działań, szerokości pasa natarcia, treści i głębokości zadania, właściwości terenu oraz przewidywanych wyników własnego ognia.

P i e r w s z y r z u t z reguły wykonuje główne zadanie pułku, w jego skład wchodzi 2-3 ^{K2} wzmocnione bataliony /2-4 kompanie czołgów w pułku czołgów/. Jest on przeznaczony do bezpośredniego wykorzystania skutków ognia i rozbicia nieprzyjaciela na głębokość zadania bliższego. Następnie z drugia rzutem lub odwodem do rozwinięcia natarcia w głąb, a w zależności od sytuacji - do forszowania przeszkód wodnych, opanowania przepraw ciasnin, stanowisk startowych rakiet i innych ważnych obiektów.

D r u g i r z u t - 1-2 bataliony /1-3 kompanie czołgów w pułku czołgów/- przeznaczony do potęgowania uderzenia pierwszego rzutu. Wykorzystuje się go przede wszystkim do rozwinięcia powodzenia w głąb na kierunku głównego uderzenia. Poza tym może on być użyty do uderzenia na skrzydła i tyły przeciwnika, odpierania kontrataków, zamiany jednego z batalionów pierwszego rzutu, który poniósł duże straty lub nie jest w stanie dalej efektywnie walczyć ze względu na zmęczenie ludzi, zużycie środków materiałowych itp.

maszeruje 4 oddległości 8-10km od linii styczności wojsk
O d w ó d o g ó l n o w o j s k o w y - skład 1-3 kompanie piechoty organizuje się przede wszystkim w pułku zmechanizowanym i tylko wówczas, gdy pułk przyjmuje ugrupowanie jednorzutowe, względnie w toku walki po zużyciu drugiego rzutu. Może być przeznaczony do wykonania części zadań realizowanych przez drugi rzut, a w głównej mierze do zadań nie przewidzianych zamiarem walki, lecz wynikłych w jej toku na skutek zmian położenia.

/Pozostałe elementy ugrupowania pułku zostaną omówione na wykładach prowadzonych przez katedry specjalistyczne/.

II. ORGANIZACJA NATARCIA PUŁKU

1. Ogólne zasady organizacji natarcia

Organizacja natarcia obejmuje zespół przedsięwzięć mających na celu powzięcie decyzji i wszechstronne przygotowanie wojsk do jej realizacji.

Organizacja natarcia stanowi tę część działalności dowódców oraz sztabów, od której przede wszystkim zależy, w jakim stopniu, z jakim wynikiem zużytkowane zostaną możliwości bojowe i wysiłek wojsk.

Organizacja natarcia pułku obejmuje: powzięcie decyzji, rekonosans i postawienie zadań bojowych, organizację współdziałania i zabezpieczenia działań bojowych, organizacja dowodzenia, osiągnięcie gotowości poszczególnych pododdziałów w przewidzianym ugrupowaniu do działań.

Należy mieć na uwadze, że proces organizacji natarcia staje się coraz bardziej złożonym, ponieważ zakres realizowanych przedsięwzięć stale rozszerza się, a czas na przeznaczony - skraca się. W warunkach tych, istotnym staje się operatywność i skracanie czasu pracy dowódców i oficerów sztabu, dążność do zapewnienia równoległości pracy sztabów wszystkich szczebli dowodzenia nad organizacją natarcia. W procesie organizacji natarcia coraz szersze zastosowania znajdują środki mechanizacji i automatyzacji oraz sformalizowane dokumenty bojowe.

2. Powzięcie decyzji

Decyzja do natarcia jest to ustalenie ^{zadania} i sposobów wykonania zadania w konkretnych warunkach sytuacji bojowej. Podejmuje się ją w wyniku analizy zadania i oceny sytuacji oraz udokładnia - jeśli pozwalają na to warunki - w toku rekonosansu.

Dowódca pułku podejmuje decyzję do natarcia osobiście i w zasadzie na podstawie mapy. W toku wypracowania decyzji do natarcia dowódca pułku, jak i oficerowie sztabu wykonują szereg czynności zapewniających sprawną jej przebieg oraz przygotowanie wojsk do wykonania przewidywanych zadań.

Za najbardziej typową należy uznać następującą kolejność czynności: analiza zadania, kalkulacja czasu oraz określenie czynności, które należy natychmiast wykonać w celu szybkiego przygotowania wojsk do dalszych działań, wydanie zarządzeń dotyczących organizacji rozpoznania oraz przygotowania danych do decyzji i przeprowadzenia rekonesansu, ocena sytuacji.

W zależności od posiadanego czasu, stylu pracy dowódcy, przygotowania fachowego i doświadczenia oficerów sztabu, metoda podejmowania decyzji może być różna. Jest ona uzależniona od tego, w jakim stopniu dowódca angażuje poszczególnych oficerów do wykonania wyżej wymienionych czynności związanych z podjęciem decyzji.

Niekiedy wymaga się od nich propozycji wykorzystania rodzajów wojsk a czasem dowódca może ograniczyć się tylko do wysłuchania odpowiedzi na zadawane pytania.

Przed wydaniem wytycznych oficerom sztabu, szefom rodzajów wojsk i służb do przygotowania danych do decyzji dowódca powinien zapoznać ich ze swoim zamiarem.

W treści zamiaru należy podać kierunek głównego uderzenia i ugrupowanie pułku, a jeśli to jest możliwe, nawet sposób działania. Mogą również zaistnieć sytuacje, kiedy na skutek ograniczonej ilości czasu dowódca pułku będzie podejmować decyzję osobiście, bez pomocy oficerów sztabu. Najczęściej będzie to miało miejsce w trakcie kierowania walką pułku.

Po powzięciu decyzji dowódca pułku niezwłocznie stawia podległym, przydzielonym i wspierającym pododdziałom zadania bojowe.

3. Organizacja współdziałania

Współdziałanie wszystkich sił i środków ma decydujące znaczenie dla uzyskania powodzenia w walce. Od wszystkich dowódców wymaga się umiejętności organizowania i podtrzymywania współdziałania wojsk na polu walki.

Minister Obrony Narodowej podczas omówienia ćwiczenia "TARCZA-76" powiedział: "...współdziałanie należy do rzędu najwyższych umiejętności dowódczo-stabowych. Organizacja współdziałania to tworzenie swoistych scenariuszy walki i operacji. Samo zaś współdziałanie, to konsekwentne, operatywne i elastyczne realizowanie tych scenariuszy".

Współdziałanie w naturze organizuje się według zadań, rubieży /obiektów/ i czasu, na całą głębokość działania, a szczególnie dokładnie na głębokość zadania bliższego.

Wszystkie planowane przedsięwzięcia synchronizuje się w czasie i przestrzeni ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania skutków uderzeń jądrowych oraz własnych środków ogniowych, środków przełożonego /w tym również lotnictwa/, a także działań sąsiadów.

Współdziałanie z zasady organizuje się w interesie tych pododdziałów, które na danym etapie walki wykonują główne zadanie /działają na głównym kierunku/.

Najważniejsze zagadnienia współdziałania będą w większości wypadków przekazywane łącznie z treścią zadań bojowych. Jednak z doświadczeń wojennych i praktyki szkolenia wynika, że współdziałanie najlepiej jest organizować w terenie bezpośrednio po postawieniu zadań. Jeżeli warunki nie pozwalają na organizację współdziałania w terenie - np. ograniczony czas lub noc - może ono być organizowane na stanowisku dowodzenia. W tym celu wykorzystuje się: mapy, tablice magnetyczne lub płaskownice.

Organizując współdziałanie dowódca pułku określa: sposób przesunięcia i rozwinięcia pododdziałów przed rozpoczęciem ataku oraz ich zabezpieczenie, sposób zgrywania działań pododdziałów z uderzeniami rakiet, lotnictwa, śmigłowców szturmowych i ognia artylerii, działania między nimi i sąsiadami w czasie ataku i rozwijania natarcia w głąb, sposób wprowadzania do walki drugiego rzutu oraz sposoby odparcia możliwych kontrataków nieprzyjaciela. Dowódca pułku - organizując współdziałanie dla jasności i usystematyzowania omówionych problemów całości planowanych działań dzieli je na dwa następujące po sobie okresy.

Okres pierwszy w natarciu z narazu obejmuje problematykę: podejścia, rozwinięcia i ogniowego przygotowania natarcia.

Okres drugi obejmuje całokształt zagadnień prowadzenia walki.

Jest on omawiany w kolejności wykonywania planowanych zadań /zadanie bliższe, zadanie następne/.

Po omówieniu całości współdziałania sprawdza zrozumienie i podaje podstawowe sygnały.

III. PROWADZENIE NATARCIA PRZEZ PUŁK

Przed rozpoczęciem natarcia wykonuje się uderzenia jądrowe i ogniowe przygotowanie natarcia. Atak rozpoczyna się na sygnał dowódcy pułku. W momencie podejścia piechoty i czołgów na rubież ataku artyleria i lotnictwo przechodzi do ogniowego wsparcia natarcia, przenosząc ogień na cele położone w głąbi.

Bataliony pierwszego rzutu po przejściu w ugrupowanie bojowe zdecydowanie atakują przeciwnika. Piechota może atakować na bojowych wozach piechoty, transporterach opancerzonych lub pieszo. Wykonanie ataku w sposób zorganizowany zapewnia mu odpowiednią siłę uderzenia i stwarza warunki dla efektywnego wykorzystania skutków

własnego ognia oraz osiągnięcia wysokiego tempa natarcia.

Po rozbiciu czołowych punktów oporu nieprzyjaciela bataliony piechoty i kompanie czołgów pierwszego rzutu powinny rozwijać natarcie w możliwie najwyższym tempie, nie obawiając się oderwania od pozostałych sił pułku oraz dążyć do głębokiego włamania w ugrupowanie nieprzyjaciela z równoczesnym wychodzeniem na skrzydła i tyły jego oddziałów. Jest to możliwe tylko wówczas, gdy wykorzystują w maksymalnym stopniu wyniki własnego ognia oraz luki w ugrupowaniu przeciwnika, szeroko zastosują manewr celaz uniknięcia przewlekłej walki, zwłaszcza z ocalałymi punktami oporu nieprzyjaciela.

Głębokie włamanie powoduje rozcięcie ugrupowania przeciwnika, co najczęściej doprowadza do dezorganizacji całości jego działań oraz wyraźnie zmniejsza niebezpieczeństwo porażenia bronią jądrową pododdziałów pierwszego rzutu.

W trakcie natarcia pułki nacierające w pierwszym rzucie będą zauszone walczyć z odwodami nieprzyjaciela wychodzącymi do kontrataku. Odwoły nieprzyjaciela, które przechodzą do kontrataku pułk może rozbijać przy sprzyjających warunkach atakiem z marszu lub odpierać je z miejsca.

Odparcie kontrataku z marszu polega na uderzeniu wojsk na kontratakujące siły nieprzyjaciela. Uderzenie to wykonuje się w ślad za uderzeniami jądrowymi i ogniowymi. W tym wypadku natarcie przybiera formę boju spotkaniowego. Sposób ten stosuje się przy posiadaniu znacznej ilości sił i środków w pierwszym rzucie zapewniających uzyskanie odpowiedniego stosunku sił.

Jeżeli w określonych warunkach nie ma możliwości rozbicia kontratakującego odwodu z marszu, odpiera się go z miejsca.

Dla odparcia kontrataku z miejsca poszczególne pododdziały zatrzymują się na dogodnych rubieżach. Głębokość każdej rubieży wynosi do 2 km i odległych od siebie 2-3 km.

Na pierwszej rubieży przechodzą do odparcia kontrataku bataliony piechoty /kompanie czołgów/ pierwszego rzutu pułku. Na tej rubieży rozmieszcza się OPpanc pułku. Na drugiej rubieży rozmieszcza się odwód lub drugi rzut pułku oraz odwód przeciwpancerny i oddział zaporowy dywizji. Pomiędzy tymi rubieżami rozwija się artyleria, która może być również użyta do prowadzenia ognia na wprost. Kolejnych rubieży w razie konieczności broni drugi rzut lub odwód dywizji.

Przy odpieraniu kontrataku nieprzyjaciela z miejsca, część sił pułku może wykonać manewr oskrzydlenia lub obejścia w celu uderzenia na jego skrzydła i tyły.

Dowódca pułku podejmując decyzje do odparcia kontrataku nieprzyjaciela jednym z wyżej wymienionych sposobów powinien zawsze uwzględnić, który z tych sposobów zapewni zrealizowanie głównego celu jaki stoi przed pułkiem.

ZAKOŃCZENIE

Przedstawione zagadnienia natarcia pułku należy przyjąć:

- jako obowiązujące zasady i normy działań bojowych pułku;
- jako podstawę do samodzielnego studiowania materiałów, które często są w poważnym stopniu zdezaktualizowane;
- jako wiedzący materiał w celu przygotowania się do repetycji, seminariów i zajęć grupowych.

Sprawy organizacyjne:

- odpowiedzi na pytania i wątpliwości wynikłe w czasie wykładu.

Wydrukowano w 5 egz.

Egz. nr 1 - 5 - Bibl. Tajna

Wyk. płk Tretyn

Druk. E.K.

Nr ks. masz. Pf82/KTO

do opracowania: "Natarcie pułku"

WYKAZ LITERATURY

zalecanej do samodzielnego studiowania

Problematyka natarcia znajduje się w centrum uwagi dowódców i oficerów sztabu. Ciągłe poszukuje się nowych sposobów rozwiązywania zadań bojowych o skomplikowanych sytuacjach przyszłego pola walki.

Problematykę tę eksponuje się niemalże w każdym ćwiczeniu organizowanych przez szczebel centralny, okręgi wojskowe i związki taktyczne. Dlatego też z uwagą należy śledzić i wnikliwie studiować literaturę współczesną traktującą o problematyce natarcia.

Przedmiotem zainteresowania i gruntownego studiowania powinny być:

I. Materiały i dokumenty dyrektywne

1. Dyrektywa MON do działalności Sił Zbrojnych PRL na lata 1981-85;
2. Rozkaz MON do szkolenia Sił Zbrojnych PRL w danym roku.
3. Regulamin walki Sił Zbrojnych PRL /dywizja-pułk/ Nr bibl.010965 § 211-279; 365-372.

II. Materiały problemowe:

1. Podręcznik - Taktyka ogólna. Wyd.MON 1968 nr bibl.012827.
2. Podręcznik - Działania bojowe pułku. Wyd.ASG WP.
3. Biuletyn Informacyjny nr 4/109 i nr 3 /130/.
4. płk dypl. A.PROKOP - Przekształcanie obrony nieprzyjaciela w aspekcie taktycznym nr bibl.0217.
5. Wnioski i doświadczenia z ćwiczenia "TARCZA-76". Wyd.Szt.Gen.76 z
6. Wnioski i doświadczenia z ćwiczenia "WIOSNA-80".
7. Wnioski i doświadczenia z ćwiczenia "Braterstwo Broni-80".
8. płk dr T.WOJCIK - Problemy wsparcia ogniowego wojsk lądowych przez śmigłowce szturmowe - MW nr 9/78.

III. Materiały studyjne

1. M. KATUKOW "Pancerny grot" Wyd. MON W-wa 1976 r.
2. K. ROKOSSOWSKI "Żołnierski obowiązek". Wyd. MON.
3. G. ŻUKOW "Wspomnienia i refleksje". Wyd. MON.

~~23~~

Załącznik nr 2

do opracowania "Natarcie pułku"

W Y K A Z

materiałów, które mogą być wykorzystane w czasie wykładu.

I. Schematy /plakaty/

1. Formy pościgu nr bibl.
2. Niektóre warianty ugrupowania bojowego pułku w natarciu
Nr bibl.
3. Zadania bojowe oraz niektóre elementy decyzji w natarciu
pułku nr bibl.
4. Formy manewru w natarciu nr bibl.
5. Metodologia wypracowania decyzji przez dowódcę pułku do
natarcia nr bibl.5742.

II. Diapozytywy

Zestaw nr bibl.Pf 1292 i 01289.

BIBLIOTEKA NAUCZNA ASG WF
Archiwum Działu Zbiorów Specjalnych
Nr ewid. _____

~~BIBLIOTEKA NAUCZNA ASG WF
Nr ewid. 944
Dział Zbiorów Specjalnych~~